

JAARVERSLAG 2015

VERENIGING 'JACOB HONIG JANSZ. JR.'
HONIG BREETHUIS - ZAANDIJK

Omslagfoto: Aanzicht van het Honig Breethuis gezien vanaf de Zaanzijde tijdens de vlootschouw op 22 augustus 2015. Foto: Pier van Leeuwen

Vlootschouw bij het 40-jarig bestaan van Vereniging De Zaansche Molen op 28 augustus 1965. Aan de Zaanoeverszijde is de Gortershoek te zien met links naast het grootzeil het Honig Breethuis. Foto: GAZ 22.05926

BESTUUR

Het bestuur van de vereniging bestond in het verslagjaar uit:

Harm Jan Egberts	– Voorzitter
Fenny Jonker	– Secretaris
Armando Palermo	– Penningmeester
Leonore Olde	– Vrijwilligers & Activiteiten
Else Valk	– PR 1
Saskia Bax	– PR 2
Erik van der Toorn Vrijthoff	– Museum pand
Pier van Leeuwen	– Collectiezaken

VOORWOORD

Jaarverslag Honig Breethuis 2015

De belangstelling voor het Honig Breethuis groeit. Het aantal bezoekers neemt toe en de media, waaronder zelfs een buitenlandse tv-quiz, besteedden aandacht aan ons mooie museum. De semipermanente tentoonstelling *Drie generates papier* is een schot in de roos gebleken. Ook de daarbij behorende documentaire wordt terecht geroemd. Het zijn mooie opstekers om op de ingeslagen weg door te gaan.

De beslissing om te stoppen met de papieren periodiek is niet makkelijk geweest. Het besluit is niet genomen uit financiële overwegingen, maar wij denken dat een jaarlijkse publicatie over een specifiek onderwerp betrekking hebbende op ons museum, meer lezers zal trekken. Daarnaast zal er vanaf 2016 een digitale nieuwsbrief gaan verschijnen, waarmee we hopen een groter bereik te kunnen bewerkstelligen.

Met de gemeente zijn goede afspraken gemaakt, waarbij wij grotere zekerheid hebben over de beschikbare gelden. De subsidie is vervangen door een overeenkomst van levering. Wij zijn daar erg content mee.

In dit jaarverslag kunt u lezen over de activiteiten die in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. Ze waren niet mogelijk geweest zonder de vele enthousiaste vrijwilligers. Een speciaal woord van dank aan hen is dan ook zeker op haar plaats.

Met vriendelijke groet,

Harm Jan Egberts,
voorzitter

Inhoudsopgave

- 3 Inleiding op het Jaarverslag 2015**
- 4 Toespraak bij de opening van de nieuwe papierpresentatie**
- 6 Secretariaat**
- 7 Wetenswaardigheden rond de Collectie 'Jacob Honig Jsz. jr.'**
- 13 Activiteiten in het Honig Breethuis**
- 15 Educatie, schoolprojecten**
- 16 Public Relations & communicatie**
- 18 Het museum pand**
- 20 Financiële zaken**
- > Addenda bij collectiezaken**

Openingswoord uitgesproken door onze voorzitter bij de feestelijke opening van de semi-permanente presentatie C. & J. Honig Breet. Drie generaties Zaanse Papier op 29-10-2016:

Geachte dames en heren, vrienden en belangstellenden van ons mooie woonhuismuseum!

Hartelijk welkom op de opening van onze nieuwe presentatie over het papierbedrijf Honig-Breet. Sinds de bouw van ons museum pand rond 1709 werd het Honig Breethuis vijf generaties aaneen bewoond door de papierfabrikanten Honig en Breet. Tussen 1940 en 1998 was hier de Zaanlandse Oudheidkamer onderbracht. Na de komst van het Zaanse Museum kreeg ons museum pand een doorstart als woonhuismuseum, gebaseerd op de bewoningsfase van de 2e generatie Breet.

Met de nieuwe vaste presentatie stellen wij de bezoekers voor aan de drie generaties Breet, die het witpapierbedrijf van de familie Honig overnamen en uitbouwden. De historische facts & figures van deze bedrijfsgeschiedenis komen aan bod in de speciaal voor de presentatie vervaardigde documentaire, die we u zo meteen zullen voorschotelen. De Zaanstreek en met name Zaanse vervulde een vooraanstaande rol in de papierindustrie. Op het hoogtepunt van deze industrietak waren er maar liefst 42 papiermolens actief in deze streek! Als Honig Breethuis zijn we trots met de nieuwe presentatie een visitekaartje af te kunnen geven van deze exemplarisch interessante bedrijfshistorie.

Voor ik het woord geef aan Jan Hovers, directeur van het Zaanse Museum, die de presentatie formeel zal openen, wil ik kort ingaan op de herkomst van de tentoongestelde objecten en documenten. Bij de naam Honig denken de geïnteresseerden in de Zaanse historie vooral en terecht aan Jacob Honig Jansz. Junior, de grondlegger van de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling. Deze founding father beleefde zelf als 7e generatie papierfabrikant het sluitstuk van deze specifieke tak van de lokale molennijverheid. Zijn jongste zoon, Gerrit Jan Honig, was ruim een halve eeuw actief als conservator van de Zaanlandsche Oudheidkamer.

In deze oudheidkamer waren onder meer huwelijkspenningen te zien van de broers-papierfabrikanten Cornelis en Arent Breet, naast een schilderij van papiermolen het Herderskind en een scheppraam voor velijnpapier met de naam BREET, gemaakt door de vormenmaker Willem de Ligt. Deze objecten maken nu ook deel uit van de nieuwe presentatie. Gerrit Jan Honig legde zelf ook een verzameling aan, waarin veel bewaard is gebleven over de familie Honig en de papierbedrijven. Deze verzameling is ondergebracht in de Stichting Archief Honig(h) en wordt tegenwoordig bewaard in het gemeentearchief Zaanstad. We voelen ons bevoorrecht uit deze collectie te hebben mogen putten voor deze presentatie en veelal niet eerder getoond materiaal te kunnen laten zien.

Daarnaast hebben we een molen-maquette en een beschilderde flaptafel in bruikleen ontvangen van het Molenmuseum. Om de drie generaties Breet aan u voor te stellen, hebben we ook gebruik kunnen maken van replicakostuums, vervaardigd door Margariet Moelands en wijlen Nel Amons. De bruiklenen dragen zeker bij tot de verlevendiging van de presentatie. Voor de realisatie van de tentoonstelling zijn we ook dank verschuldigd aan onze vrijwilligers Pietsje Bloem, Loek Vlaanderen en Henk Philippona.

Om onze bezoekers meer inzicht te bieden in de rijke Zaanse papierhistorie hebben we een documentaire laten maken. Hierin gaan Geke van de Kamp van het Gemeentearchief Zaanstad en Hester Wandel van het Zaanse Museum in op specifieke onderwerpen en objecten. Barbara Orbell en Peter Roggeveen waren ook bereid hun kennis op het gebied van de Zaanse papierhistorie met ons te delen. Een team van vrijwillige figuranten hulde zich op ons verzoek in replica kostuums. Zij waren bereid op de warmste dag van het jaar met veel geduld en inzet gestalte te geven aan de drie generaties Breet. Wij hopen dat het resultaat tot de verbeelding zal spreken van onze bezoekers en daarmee de belangstelling voor de Zaanse papierhistorie zal wekken. Met de nieuwe presentatie hopen we naast de wooncultuur binnen onze voormalige fabrikeurswoning ook het papierbedrijf van de oorspronkelijke bewoners onder de aandacht te brengen.

Voor nu wens ik u een informatief en gezellig samenzijn toe en wil ik graag het woord geven aan Jan Hovers, directeur van het Zaanse Museum.

Harm-Jan Egberts

Opnames voor de documentaire in het Honig Breethuis: Jan Breet schrijft aan Joh. Enschede.

Het secretariaat hield zich in 2015 bezig met de gebruikelijke zaken zoals de verslaglegging van de maandelijkse bestuursvergadering en de beide algemene ledenvergaderingen, alsook met het uitwerken van jaarverslagen en het verzorgen van de correspondentie.

Daarnaast het onderhouden van het leden- en vrijwilligersbestand, de maandelijkse kascontrole, het bijhouden van de aanmeldingen en betalingen van concerten, het maken van rooster- en vakantieschema's t.b.v. de gastvrouwen en het ondersteunen van de penning- meester d.m.v. het klaarzetten van betalingen en declaraties in het banksysteem. Ook de facturering van zaalverhuur en van andere evenementen en het debiteurenbeheer behoort tot de verantwoordelijkheden van het secretariaat.

Ledenvergaderingen

De Algemene ledenvergaderingen vonden plaats op 21 april en 10 december. Bij de voorjaarsvergadering hield Hester Wandel, hoofd collecties Zaan Museum, een interessante lezing, getiteld *De geboorte van een collecte*, over de nieuwe presentatie in het Zaan Museum, waarvoor de *Tentoonstelling van Zaanlandsche Oudheden en Merkwaardigheden* in 1874 model stond. Bij de najaarsvergadering hield Geke van de Kamp, medewerkster van het Gemeentearchief Zaanstad, een minstens even boeiende voordracht over de riemkappen in de collectie van het GAZ onder de titel *Hoe snap ik de riemkap?*.

Ledenadministratie

Het secretariaat verstuurt jaarlijks een verzoek tot betaling van contributie aan de leden en houdt de betalingen van het lidmaatschap bij.

Aan het eind van het jaar 2015 telde de vereniging 199 leden, daarvan waren er 52 als vrijwilliger of bestuurslid bij het Honig Breethuis betrokken.

Door opzeggingen of overlijden raakte de vereniging 7 leden kwijt, het was spijtig dat de vereniging in 2015 slechts 1 nieuw lid mocht verwelkomen.

Helaas moest onze vereniging wegens overlijden afscheid nemen van de volgende leden:

Mevrouw M. van Leeuwen, Koog aan de Zaan

De heer A. Moesker, Zaandijk

Tevens bereikte ons het overlijdensbericht van de heer L. Amons, weduwnaar van mevrouw N. Amons, evenals dat van de heer E. Ruijs, weduwnaar van mevrouw C. Ruijs-Seelig, die ons bij haar overlijden in 2010 het fotoalbum van Louise Alberti (overgedragen aan GAZ in mei 2015) naliet.

Het bestuur spreekt aan de nabestaanden haar oprechte deelneming uit.

Behoud en beheer

Aan de beide tuinbeeldjes is jaarlijks onderhoud verricht door de firma Art Conservation. Twee schilderijen zijn in restauratie gegeven, te weten: het portret van Evert de Jager, burgemeester van Koog aan de Zaan, en het zeegezicht van Zwaardemaker. Een biedermeier tabakspot behoeft restauratie wegens schade door een valpartij in augustus 2015. Eveneens door een val is de lijst beschadigd waarin een reproductie was geëxposeerd van het pastelportret van Grietje Klaas Nen, weduwe van Cornelis Breet. Dit voorval is aangegrepen om de portretten van het gezin Breet-De Jager opnieuw te doen reproduceren. Bij het Zaans Museum zijn nieuwe foto's vervaardigd. De reproducties werden gedrukt bij drukkerij Heynis & Schipper.

Op 25 januari 2016 namen onze voorzitter en het bestuurslid collectiezaken de jaarlijkse schouw af bij het Zaans Museum. Hester Wandel, hoofd collecties, had deze bijeenkomst op haar welbekende gedegen wijze voorbereid middels het samenstellen van een gespecificeerd verslag. De schouw bij het Gemeentearchief dient – op het moment van het samenstellen van dit Jaarverslag – nog plaats te vinden. Naar verwachting verdient de wijze waarop het collectiedeel Boekerij, Prenten, Foto's en Documenten binnen de Collectie 'Jacob Honig Jsz. Jr.' door het Gemeentearchief wordt beheerd en ontsloten, evenzeer een groot compliment.

Onderzoek en Expertise

Onderzoekers van de Koninklijke Bibliotheek hebben bij een onderzoek naar unieke boektitels in archieven in de boekerij van Jacob Honig Jsz. Jr' maar liefst 13 titels geïnventariseerd, waarvan geen andere exemplaren binnen openbaar bezit bekend zijn. Het oudste boek dateert uit 1645. Een andere unieke titel is *'Aan de Zaandamsche sociëteit'* van Bernardus Bosch. Dit boekje – geheel in versvorm – is gepubliceerd op de 20e van de 'sprokkelmaand' van 1795 (februari). Bernardus Bosch (1746-1803), een voormalig predikant, woonde in 1795 in Zaandam en nam deel aan de patriottische beweging in de Zaanstreek, in het boek staat dan ook dat 1795 'het eerste jaar van de Bataafsche Vrijheid' was. Bosch was voorzitter van de gemeente te Westzaandam. Alle titels van de andere unica zijn te bekijken in de STCN-database via www.stcn.nl.

Ons bestuurslid Collectiezaken heeft mw. Agata Mendys, medewerkster van het Nationaal Museum in Krakau, ontvangen, die onderzoek doet naar het eerste Poolse papiergeld uit 1794. Dit blijkt te zijn vervaardigd op papier van J. Honig & Zoon(en). Dankzij de online collectie-registratie van het Kupferstichkabinet Berlijn op de beeldbank van Europeana kon worden achterhaald dat er een groot aantal tekeningen van de toonaangevende Berlijnse hofarchitect Karl Friedrich Schinkel is bewaard gebleven en dat vervaardigd blijkt te zijn op papier van C. & J. Honig Breet en andere Zaanse papierfabriekers. Hierover publiceerden wij in onze laatste Nieuwsbrief nr. 39.

Op 1 oktober 2015 woonde ons bestuurslid Collectiezaken de themadag bij van Stichting Papiergeschiedenis Nederland over het thema verpakking. Hier hield Geke van de Kamp,

medewerkster Gemeentearchief Zaanstad, een voordracht over de riemkappen in het Gemeentearchief, die komend jaar zullen worden geconserveerd en geïnventariseerd. Voor deze presentatie werd een bijdrage geleverd door ons bestuurslid op basis van zijn eerdere inventarisatie van het materiaal in de papiercollectie van de Stichting Archief Honig(h). Tevens werd mede naar aanleiding van deze bijeenkomst besloten tot de oprichting van een Stichting Papiergeschiedenis Zaanstreek 'De Hollander', waarin zowel mevrouw Van de Kamp als ons bestuurslid een bestuursfunctie voor hun rekening zullen nemen. Ook woonde ons bestuurslid Collectiezaken – evenals voorgaande jaren – de beide halfjaarlijkse bijeenkomsten bij van de Textielcommissie en het Platform Historisch Interieur (RCE).

Op verzoek van Hans Piena (Nederlands Openluchtmuseum Arnhem) heeft ons bestuurslid Collectiezaken geadviseerd t.b.v. de herinrichting van de Zaanse woning van Evert Cz. Smit.

Het bestuurslid Collectiezaken bezocht op 20 oktober 2015 een boeiende lezing over de 'Collectie Bouwman' door Menno de Boer (Archeologische Werkgemeenschap Nederland, Afd. Zaanstreek, Waterland e.o.). Het betrof een in 2015 verworven verzameling potscherven, afkomstig uit een voormalige waterput in de gang naar het kleine luchthuis achter het pand Lagedijk 76, dat in 1893 werd gebouwd door C.J. Vis. Voor dit stenen woonhuis stond op deze plek de houten stal met koetsierswoning van Simon Schipper (ca. 1830-?), de koetsier van de papierfabriek Jan Jacobsz. Breet (1815-1892). (lit. G.Oosterbaan, *Dat goede oude Zandijk*). Ons museum overweegt om een keuze te maken uit deze collectie van 540 potscherven, die tot ruim 100 potten en kannen konden worden gereconstrueerd en deze tentoon te stellen in het expositiekabinetje. Dit zou een beeld kunnen geven van de materiele cultuur uit het dagelijks leven van het personeel van Breet. (Zie bijlage 1)

Gevelaanzicht met v.l.n.r.: Honig Breethuis, belendend pand met buitenkeuken, koetsierswoning met stal, koetshuis en papierpakhuis. Aquarel door P. Betlem, 13 november 1922. ZOV-Honig- collectie inv. nr. 1244

Acquisitie

Een aantal kinderboekjes en centsprenten, behorende bij de schenking d.d. 30-5-2014 door mw. R. Pigeaud van de houten schooltas van Treyntje van Vleuten, werd na de kabinet-ten-toonstelling nader gespecificeerd t.b.v. de overdracht aan het Gemeentearchief Zaanstad. Het betreft hier:

Boekjes:

- * *'Ter Nagedachtenis van mijne dierbare dochter Maartje van Vleuten, overleden 19 mei 1817'* door J.v.V. [Jan van Vleuten] op papier met watermerk van C & J HONIG [BREET] met contramerken VRIJHEYD, PRO PATRIA EJUSQUE LIBERTATE, Hollandse Leeuw.
- * P. Moens: *'Letterkransje met platen'* [voorzien van opdracht Trijntje van Vleuten; op papier met watermerk KB?].
- * *'Maria Welmoed en hare kinderen'* [voorzien van opdracht A. Kerbert, 25 Jan. 1826]
- * N. Aslijn: *'De Brave Hendrik'* (8e druk) [voorzien van opdracht A. Kerbert, Feb. 1826]
- * Het Nieuwe Testament (1772) [voorzien van opdracht Trijntje van Vleuten; Agatha Cornelia Crok]
- * Sinterklaasboekje zonder titelblad, op rijm met kleurenplaten [voorzien van opdracht Agatha Cornelia Crok].
- * C. Schmid: *'Zeven nieuwe verhalen voor de jeugd'* [voorzien van Eere-Prijs Antje Honig Jbsdr, Zaandijk, 3 Apr. 1849] op papier met watermerk WW & HP PANNEKOEK PRO PATRIA.
- * *'De klinkers en klanken'* [voorzien van opdracht Antje Honig]
- * H.R. van Elk: *'Museum voor de Jeugd'* [voorzien van opdracht Antje Honig Jd., Zaandijk]
- * *'Frijlink's Kleine Schoolatlas'* (1850)
- * Het Nieuwe Testament (1896)
- * J. ter Gouw: *'Algemene Bibliotheek 5: Kijkjes in de oude schoolwereld I & II'*

Centsprenten

- * Erfgen. v.d. Wed. C. Stichter: *'Dus werkt de Warmoezenier...'* [voorzien van opdracht Agatha Cornelia Crok]
- * Erfgen. v.d. Wed. C. Stichter: *'Hier ziet ge, o Kinders! U ten afschrik...'* [op papier met watermerk AS PRO PATRIA]
- * Erfgen. v.d. Wed. C. Stichter: *'Voor de Kinderen die het Exerceren...'*
- * J. Brouwer: *'Lieve Kinderen! Deeze onderstaande voorbeelden...'* [watermerk Mij tot Nut van 't Algemeen; watermerk WAT PRO PATRIA]
- * J. Brouwer: *'In deze prent zullen de kinderen...'* (nationaliteiten) [watermerk GR PRO PATRIA]
- * J. Brouwer: *'Dees Kinderprent leert...'* [werktuigkunde]
- * J. Brouwer en de Wed. J. Ratelband: *'Wie stelt der Menschen oefning perk...'*
- * Erve de Wed. Jacobus van Egmont: *'Het meest o jeugd! Dat gij hier ziet...'* [watermerk PRO PATRIA]
- * Erve de Wed. Jacobus van Egmont: *'Gij, Jeugd! Die't speelen blij bemint!'*
- * *'Wil, Kinderen, u met deze snaken, En met hun zang en spel vermaken...'*
- * *'Neemt, kleinen, neemt vrolijk, beziet...'* (Bruiloft Kloris & Roosje)

Dankzij schenkingen wist onze vereniging haar collectie uit te breiden met de volgende stukken:

- * Publicatie: '*50 Bijzondere riemkappen*' door Theo en Frans Laurentius (uitg. Stichting Papiergeschiedenis Nederland), waarin opgenomen meerdere Zaanse riemkappen, o.m. van de firma's C & J HONIG en J. HONIG & ZOON(EN).
- * C.Honigh: '*Mijne Lente*' (Arnhem 1871).
Schenking Doopsgezinde Gemeente Koog-Zaandijk.
- * C.Honigh: '*Geen Zomer*' (Haarlem 1880).
Schenking Doopsgezinde Gemeente Koog-Zaandijk.
- * Programmaboekje *Eeuwfeest Zaandijk 1894*. [zie bijlage 2]

De door de Doopsgezinde Gemeente geschonken gedichtenbundel '*Mijne Lente*' van C. Honigh.

Presentatie 'C & J HONIG BREET – 3 Generaties Zaaans Papier'

Najaar 2015 kon onze vereniging na de nodige jaren van voorbereiding de vaste presentatie van het woonhuismuseum uitbreiden met een semi-permanente opstelling over het papierbedrijf van de voormalige bewoners onder de titel '*C & J HONIG BREET – 3 Generaties Zaaans Papier*'. De presentatie geeft een beeld van de drie generaties van de familie Breet, die tussen 1770 en 1879 leiding gaven aan het papierbedrijf, dat was opgericht door de Broers Cornelis en Jan Honig. De presentatie is ondergebracht op de bovenverdieping van het luchthuis en wordt geïntroduceerd door een documentaire, vervaardigd i.s.m. het productiebedrijf Feniks Film BV te Hilversum. De uitvoering van de displays was in handen van de firma's AKRO BV in Zaandam en Het Meubel in Zaandijk.

Een blik in de nieuwe presentatie: generatie 1 en op de achtergrond 2

De uitbeelding van de tweede en derde generatie papiermakers. Foto's Wim de Jong

Op 29 oktober vond de officiële opening plaats waarbij Jan Hovers, directeur van het Zaans Museum, de openingshandeling verrichtte. Daarbij refereerde hij ook aan het feit dat het museum pand in december 75 jaar geleden in gebruik is genomen als oudheidkamer van Zandijk. De papierhistorische presentatie kon putten uit enkele stukken uit de eigen collectie "Jacob Honig Jansz. Jr." naast bruiklenen van Stichting Archief Honig(h), Vereniging De Zaanse Molen en de familie Amons.

De volgende collectiestukken hebben een plaats gekregen binnen de nieuwe opstelling:

- * Schilderij 'Het papiermolen Herderskind' door P. Koeter
- * 2 schepramen, waarvan een met letters en merk Van der Ley
- * 1 schepraam Velijnpapier met letters BREET, een ingekerfde initialen WL (vormenmaker Willem de Ligt)

- * Dameshorloge met 'N' monogram, 1811
- * Houten schooltas met beschildering van de fabrikeurswoning aan de Lagedijk 48
- * Huwelijkspenningen Cornelis en Grietje Breet en Arent en Brabertje Breet
- * Ingelijst gelithografeerd portret Cornelis Klaasz. Breet, vennoot in de fa. C. & J. Honig Breet (collectie wijlen J.C. de Jong).

Uit de papiercollectie van de Stichting Archief Honig(h) in bruikleen:

- * 8 houten merkblokken voor riemkappen
- * Meerdere originele 18e- en vroeg-19e-eeuwse riemkappen van C. & J. Honig (Breet)
- * Meerdere originele werken op papier en papiermonsters met watermerken van C. & J. Honig (Breet).
- * Legpenning Victoria & Albert 1851, toegekend aan C. & J. Honig Breet
- * 2 ingelijste silhouet-portretjes van Grietje Cd. Breet en echtgenoot Klaas Sem
- * 3 gelithografeerde portretjes van Jacob Honig Jsz. Jr., 7e generatie papierfabrikeurs J. Honig & Zoon(en)

Van de Vereniging De Zaanse Molen:

- * Maquette papiermolen 'De Eendracht'
- * Flap aan de wand met beschildering molen 'Het Herderskind', herbestemd als zaagmolen

Van de familie Amons:

- * Replica Zaanse kostuum
- * Replica empire kostuum

De vaste presentatie kon worden uitgebreid met:

- * Het schilderij 'De Zaan-
dijker Prijsos'
[Coll. 'Jacob Honig Jsz. Jr.']
Zie HBH Nieuwsbrief 39.
- * Een nagenoeg complete
set 'Zaanlandsche Jaar-
boekjes' (1841-1854)
onder redactie van J.
Honig Jsz. Jr. (Uitg. Heynis
Tsz., Zaanwijk). Aankoop
bij Antiquariaat Roel
Sluijs. [zie bijlage 3]

Voor 2016 streeft onze vereniging er naar het tegeltableau met papiermolen 'De Herder' in de vaste presentatie op te nemen.

Gastvrouwen en gastheren

In 2015 waren ruim 30 vrijwilligers actief als gastvrouw of -heer in het Honig Breethuis. Zij ontvingen in totaal 2482 bezoekers (excl. Schoolgeroepen). Een aantal gastvrouwen heeft specifieke taken, zoals het verzorgen van groepsrondleidingen, ontvangsten, vergaderingen en de high tea's.

Maandelijks is er een bijeenkomst van vrijwilligers, de ene maand wordt er vergaderd, soms samen met het bestuur, en de andere maand is er een uitstapje of andere activiteit. Deze bijeenkomsten dragen bij aan de historische en museale kennis, maar zijn ook voor de gezelligheid en het onderhouden van de contacten tussen de vrijwilligers.

In oktober werden trainingen house keeping en veiligheid voor de gastvrouwen en -heren georganiseerd o.l.v. Saskia Bax, Erik van der Toorn en Pier van Leeuwen

Activiteiten voor de vrijwilligers

- 4 februari: Rondleiding door H.P. Berlage's Plan-Zuid
- 8 april: Chatelet Kasteel de Haar, Haarzuilens
- 17 juni: Bezoek prive huis Herengracht in Amsterdam, met Uppink behangsel schilderijen en tentoonstelling De IJzeren Eeuw in het Amsterdams Museum
- 5 augustus: Papier tentoonstelling in Coda Apeldoorn
- 7 oktober: Rondleiding buitenplaats Nijenburg, Heiloo
- 30 oktober: Feestelijke opening voor vrijwilligers van '3 generaties Zaans papier'.

Verhuur en bezoek buiten openingstijden

In 2015 waren er 13 high teas, 14 groepsrondleidingen buiten de openingstijden, 6x verhuur voor vergaderingen en 2 bruidsparen lieten er hun bruidsfoto's maken.

Concerten

- 18 januari: Caroline Erkelens, zang en Anne Nijdam Koene, harp
- 6 t/m 8 maart: Pianoforte Festival Zaandijk, 5 concerten op oude instrumenten op historische locaties. In samenwerking met Raadhuis Zaandijk, Het Weefhuis en Frans Wytema, artistieke leiding Shuann Chai.
- 19 april : Michael Tsalka, pianoforte
- 20 september: Megumi Tanno, piaoforte
- 18 oktober: Joyce Lindorff
- 15 november: Kaoru Iwamura, pianoforte
- 29 november: Mazeppa, voordracht door Albert Brussee

Honig Breethuis
KINDERCONCERT Lagedijk 80 Zaandijk

**improvisaties en
RAPS op nederlandse
kinderliedjes**

HENRY MULDROW
zang
TAE-YOUNG KIM
piano

Zondag 15 februari 2015 - 16.00 uur

Voor informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
CONCERTEN Lagedijk 80 Zaandijk

MICHAEL TSALKA IN ZAANDIJK

Zondagmiddag 17 november 2013

Twee concerten op
twee bijzondere pianofortes

15.00 uur: Boschstraat 1, Böhm-piano
17.00 uur: Honig Breethuis, Lagedijk 80, Duwaer piano

Voor informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
KOFFIE CONCERT Lagedijk 80 Zaandijk

MEGUMI TANNO

JAPANS
TOPTALENT OP
FORTEPIANO

Zondag 20 september 2015
12.00 uur

Voor informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
CONCERT Lagedijk 80 Zaandijk

JOYCE LINDORFF
op piano forte

18 oktober 2015 - 17.00 uur

Voor informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
CONCERT Lagedijk 80 Zaandijk

KAORU IWAMURA fortepiano
in het Honig Breethuis

speelt Schubert en Mendelssohn

Zondag 15 november 2015 om 16.00 uur

informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
VOORDRACHT Lagedijk 80 Zaandijk

**ALBERT BRUSSEE
MAZEPPA**
in de romantische kunst

VOORDRACHT
MET MUZIEK
EN BEELD

Zondag 29 november 2015 om 16.00 uur

informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Concert- en wandelingenaffiches 2015 [ontwerp: Laura Verburg]

Historische wandelingen

Op 26 april en 8 november jl. werd weer het 'Ommetje Zaandijk' gelopen. Een historische wandeling langs de Lagedijk en Domineestuin. Ook het sluisje krijgt aandacht en er wordt een historisch pand van binnen bekeken.

Dit jaar was er extra aandacht voor de papiergeschiedenis en de Zaandijker kerk.

Honig Breethuis
WANDELING Lagedijk 80 Zaandijk

Historische
WANDELING
door Oud-Zaandijk

**PAPIER
AAN
DE ZAA**

Zondag 26 april 2015 - start 13.30 uur

Voor informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Honig Breethuis
WANDELTOCHT Lagedijk 80 Zaandijk

wandeltocht
o.l.v. gids

van
godshuis
tot
woonhuis

zondag 8 november 2015
aanvang 13.30

informatie en reserveren www.honigbreethuis.nl

Dromen over Feest

Op zondag 13 december jl. werd weer Dromen over Feest georganiseerd in samenwerking met Stichting Zandijk Leeft. Bezoekers konden in panden op de Lagedijk en omgeving genieten van circa dertig, muzikale, kunstzinnige en culinaire activiteiten. In het Honig Breethuis gaven forte-pianiste Tae-Young Kim en zanger Henry Muldrow drie kerstconcerten speciaal voor kinderen, hiervoor was veel belangstelling.

EDUCATIE

door Joke Fieseler

Het jaar 2015 is voor de afdeling Educatie een zeer druk jaar geweest. Omdat het Zaanse Museum, in verband met de herindeling, geen schoolgroepen kon ontvangen, hebben wij daardoor meer aanvragen gekregen.

Trijntje op reis, voor groep 1 en 2, waarbij wij het programma op school 'doen', bleek ook dit jaar erg in trek. Waren het in 2014 nog 19 schoolgroepen die belangstelling voor onze jongste spruit van het Honig Breethuis hadden, in 2015 waren dat 27 groepen met in totaal 692 leerlingen. Tot ons grote genoegen krijgt ook het bijzonder onderwijs steeds meer belangstelling voor onze programma's.

Gelukkig zijn er ook scholen die een bezoek aan een museum erg belangrijk blijven vinden. En dan kunnen Trijntje en Maartje hun verhalen vertellen over de bijzondere objecten die in het HBhuis te vinden zijn.

Het HBhuis heeft een bijzondere collectie kleding. Dat was de reden om ook voor groep 3 (voor welke groep weinig in het Erfgoedmenu van de Zaanstreek te vinden was) een programma voor 'op school' te maken.

Grietje en Jan werden in het leven geroepen en ook zij gingen op stap met hun verkleedkoffer. Dit alles heeft in het jaar 2015 tot de volgende resultaten geleid:

Programma:	Groep:	Aantal groepen:	Aantal leerlingen:
Trijntje Bij vertelt	1/2/3	19	566
Trijntje op reis	1/2	27	692
De brieven van Maartje	4/5/6	13	395
Grietje en Jan	3	5	125
Op de stoep	7/8	1	20
		-----	-----
		65	1798

Nieuwsbrieven

Ook in 2015 gaf onze vereniging weer vier gedrukte nieuwsbrieven uit, waaronder een special over het Papierbedrijf C & J HONIG BREET. De redactie was opnieuw in handen van Pier van Leeuwen, de vormgeving van Laura Verburg.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering in december maakte het bestuur bekend te zullen stoppen met de Nieuwsbrief in gedrukte vorm. Hiervoor in de plaats zal ieder kwartaal een digitale nieuwsbrief gaan verschijnen. Wel hoopt het bestuur haar leden blijvend te kunnen verblijden met een jaarlijkse gedrukte special.

Nieuwsbrief 'special'

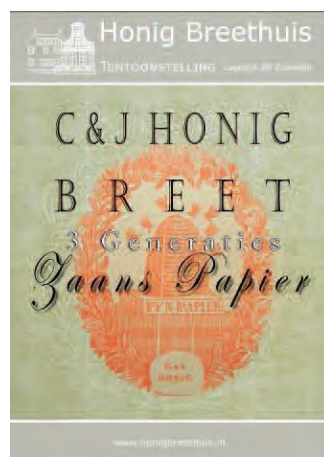
De presentatie '3 generaties Zaans papier' was vanaf 30 oktober geopend voor publiek. Bij de opstelling verscheen een beknopte, rijk geïllustreerde special van onze nieuwsbrief.

Affiches

Ook attendeerde ons museum potentiële belangstellenden via gedrukte affiches weer op de beide exposities, de diverse huisconcerten en de rondwandelingen. Ook deze affiches werden weer 'om niet' ontworpen door Laura Verburg.

Website

De website van het Honig Breethuis werd ook het afgelopen jaar weer up to date gehouden door Wietske van Soest en Jan Kroonenberg, die tevens meerdere mailings over concerten van overige activiteiten deed uitgaan naar belangstellenden. George Slieker leverde diverse items over onderbelichte schatten in ons huis.

Facebook

Bestuurslid Else Valk postte meerdere items op de facebookpagina van ons huis. Bij het einde van het jaar waren er 250 volgers. Het bestuur spreekt de wens uit dat in 2016 velen onze pagina zullen gaan 'liken'.

Opnames programma 'Verborgen Verleden'

Op 10 oktober jl. vonden er in het Honig Breethuis opnames plaats voor de NTR-serie 'Verborgen Verleden'. Hierin werd aandacht besteed aan Cornelis Jbz. Honig, de bouwheer van onze voormalige papier- fabriekswoning uit 1709, alsmede diens zoon Gerrit Caescooper Honigszoon (bekend van het tuinbeeldje) en tevens de Koger oliefabrikteur Cornelis Claasz Honig en Aagje Cd. Breet (bekend van de portretten uit de Zankamer). Zij blijken allen voorouders te zijn van Teun van de Keuken, de presentator van het KRO-programma 'Keuringsdienst van Waarde'.

Van de Keuken wordt opgehelderd over zijn Zaanse voorouder Cornelis Honig, de bouwheer van het Honig Breethuis

Overige aandacht in de media:

- * Juni vermelding Honig Breethuis en website in Tros Kompas
- * 13 juni: Erfgoed markt in de Stoomhal, Veerdijk Wormerveer
- * Juni deelname Stampions aan de Zaan vanaf 25 juni t/m 1 november jl.
- * Vermelding van onze activiteiten op website Oneindig Noordholland
- * 26 augustus: QR tegel geplaatst voor het Honig Breethuis
- * 4 september: stukje over HB in SPOOR van de NS (oplage: 1,2 miljoen)
- * Artikel over VIER PLUS PAPIER op donderdag 24 september jl. in Noord Hollands Dagblad
- * Deelname aan NapPas. familiekortingspas: 4 personen voor 12,50
- * Artikel (2 pagina's) over nieuwe papierpresentatie in Noord Hollands Dagblad
- * Advertentie kerstnummer 50 Vitaal Plus.

December jl. werd gememoreerd dat het 75 jaar geleden is dat het pand Lagedijk 80 als museum in gebruik genomen werd, eerst als Zaanlandsche Oudheidkamer, sinds 1992 als Zaans Historisch Museum en sedert 1999 als woonhuismuseum Honig Breethuis. In de loop van de tijd werden steeds meer bouwkundige problemen zichtbaar. Na de renovatie van het pand in 2013 is dit in wat rustiger vaarwater gekomen. Het prettige gevolg van de renovatie is dat er aanzienlijk minder alarmmeldingen zijn en dat lekkages tot een minimum zijn teruggebracht.

Monumentenbordje en QR-tegel

Afgelopen jaar is aan de gevel van het Honig Breethuis een rijksmonumentenbordje gekomen met opschrift *'Papierfabriekswoning 1709-1879'*. Ook werd ons museum pand door de Historische Vereniging Koog Zandijk geselecteerd om te worden voorzien van een QR-tegel, die op digitale wijze informatie aan belangstellenden verstrekt over de bouwhistorie van ons pand. De tegel is voorzien van het logo van de gemeente Zaanstad, die dit project financierde.

Nieuwe presentatie

In 2015 kon uiteindelijk de beoogde inrichting van de nieuwe semi-permanente presentatie over het papierbedrijf C & J HONIG BREET op de bovenverdieping van het luchthuis worden gerealiseerd. Hiertoe is door onze vrijwilligers Loek Vlaanderen en Henk Philippona o.a. wandcontactdozen en verlichting aangebracht. In verband met de kwetsbaarheid van de tentoongestelde papieren originelen is het daglicht uit deze expositiezaal geweerd.

Verbouwing Lagedijk 82

Een rigoureuze verbouwing van het belendende pand is nauwlettend in de gaten gehouden. Hierover is structureel overleg gevoerd met de nieuwe eigenaar, zulks tot wederzijdse tevredenheid. Het pand is rond 1890 gebouwd door de Zandijker huisarts dr. Jan Mulder., de broer van Neeltje Mulder, derde echtgenote van Jacob Honig Jansz. Jr..

Voorlichting en training

Tijdens een tweedaagse training zijn alle vrijwilligers uitgebreid geïnformeerd over de installaties in het huis om in geval van nood in te kunnen grijpen. Aan deze training was aansluitend een brandmeldoefening verbonden. Het geheel werd als zeer nuttig ervaren.

Verwarming

De thermostaat heeft een plekje gekregen in de keuken. Dit blijkt een grote vooruitgang te zijn. Dit vertrek blijkt een goede referentieruimte voor de temperatuurregeling te zijn.

Overleg met Zaans Museum

Middels een tweemaandelijks overleg met het Zaans Museum is de voortgang inzake museum-pand, collectiezaken en publieksactiviteiten besproken. Tot de vaste agendapunten behoorde o.m. de schoonmaak van de presentatieruimten.

Museumtuin

Onze museumtuin is ook dit jaar weer keurig onderhouden door onze vrijwilligers. De beide tuinbeeldjes zijn tijdens de wintermaanden opnieuw voorzien van een ombouw.

De exploitatie sloot in 2015 af met een mooi positief resultaat ad € 1.649.

In 2015 is de gangbare subsidie die wij van de Gemeente Zaanstad ontvangen omgezet in een vaste jaarlijkse bijdrage voor het onderhoud van zowel het huis almede de collectie. Dit betekent dat wij de komende jaren een stabiele bijdrage mogen ontvangen.

De overige inkomsten zijn in 2015 conform begroot en voor het merendeel boven de begroting uitgekomen.

De entreegelden lopen ogenschijnlijk achter, maar we krijgen nog een afrekening van de museumjaarkaarten over de afgelopen periode. Dit is niet in het resultaat meegenomen.

Educatie, evenementen en uitbating zijn boven verwachting gebleken.

Ook het contributiebedrag toont een stijging, mede ingezet door acties vanuit het secretariaat.

De kosten die wij in 2015 gemaakt hebben lopen in de pas met de begroting en in vergelijking met het vorige jaar.

Her onderhoud aan het pand is iets hoger, maar dit komt voornamelijk doordat er een post afschrijving is bijgekomen. Dit betreft afschrijving op de investeringen in de verbouwing die wij de afgelopen periode in het pand hebben gedaan. Tevens hebben wij de tentoonstellingsruimte in 2015 verder aangepakt.

De overige kosten zijn in verhouding met de baten. Bij Educatie is er een klein verschil. Bij Evenementen hetzelfde, maar een deel van de opbrengsten zit ook in entree en uitbating.

Voor de overige posten zijn er geen bijzonderheden te vermelden.

Daarnaast is er gedoteerd aan de voorziening 'aankopen', dit om reserves verder uit te bouwen en deels om de voorziening die we in het verleden hebben aangesproken weer aan te zuiveren.

Het positieve resultaat voegen wij toe aan de reserves van de Vereniging. Hiermee wordt onze vermogenspositie verder versterkt.

Ik vertrouw erop hiermee voldoende te hebben toegelicht.

Colofon

Dit jaarverslag is samengesteld met bijdragen van de bestuursleden.

Samenstelling: Fenny Jonker en Pier van Leeuwen

Redactie en vormgeving: Wikje en Ruud van Ritbergen

De potscherven uit de voormalige Koetsierswoning van Simon Schipper, koetsier van Jan Jacobsz. Breet (1815-1892)

Het bestuurslid Collectiezaken bezocht op 20 oktober 2015 in de locatie aan de Tuinstraat een boeiende lezing over de 'Collectie Bouwman' door Menno de Boer [AWN Zaanstreek, Waterland e.o.]. Het betrof een in 2015 verworven verzameling potscherven, afkomstig uit een vm. waterput in de gang naar het kleine luchthuis achter het pand Lagedijk 76, dat in 1893 werd gebouwd door C.J. Vis. Voor dit stenen woonhuis stond op deze plek de houten stal met koetsierswoning van Simon Schipper [ca. 1830-?], de koetsier van de papierfabriek Jan Jacobsz. Breet [1815-1892]. [lit.: G. Oosterbaan: 'Dat goede oude Zandijk']. In zijn lezing resumeerde hij de ontwikkeling van de eenvoudige Zaanse houten huizen vanaf het welbekende 17e eeuwse Czaar Peterhuisje. Daarnaast schetste hij de aardewerken huisraad, zoals die gangbaar was tussen 1700 en 1900 en 20 jaar terug door mw. Bouwman werd teruggevonden in de oorspronkelijke waterput achter de woning.

Ons museum overweegt om een keuze uit deze collectie van 540 potscherven, die tot ruim 100 potten en kannen konden worden gereconstrueerd en deze tentoon te stellen in het expositiekabinetje. Dit zou een beeld kunnen geven van de materiele cultuur uit het dagelijks leven van het personeel van Breet. Het betreft hier vnl. objecten van roodbakkerij aardewerk (344 stuks). Het oudste object is een steel van een koekenpan en het meest a-typische object is n.a.w. een industrieel vervaardigde fragmentarische kom van Staffordshire basaltware, voorzien van een aardbeimotief in reliëf. Vermeldenswaard zijn o.m. ook een azijnkruik, een steengoed Keulse pot en 4 industrieel vervaardigde witte thee/chocoladepotten van Maas-trichters aardewerk. Tot de vondsten behoren slechts enkele glazen objecten, zoals wijnflessen-halzen, 1 bekeerglas, 2 parfumflesjes en een medicijnenfles [F.A.D. Richter Ruldophstadt, 1876]. Behalve de naam van de koetsier van Jan Breet zijn ook de namen bekend van de dienstbode [Guurtje Verdonk, bedacht in testament] van zijn vader, alsmede van de boeier-knecht [Kees Kwak, vermeld door Neeltje Mulder in 'Uit den goeden ouden tijd'].

De koetsierswoning en stal zijn afgebeeld op het gevelaanzicht, dat deel uitmaakt van de ge-aquarelleerde 'Souvenir' van Grietje Dekker-Smit uit 1894, het jaar na het overlijden van Jan Breet. Grietje Dekker-Smit was het nichtje van Jan Breet, die als universeel erfgename werd aangewezen. Deze gevelrij keert terug op de bekende aquarel van P. Betlem uit 1922, die de situatie eind 18e eeuw weergeeft. Ook is er een foto bewaard gebleven in het GAZ [ZOV- GAZ 21.04163]. Het belendende koetshuis valt nog altijd te herkennen in het pand aan de Lage-dijk 74.

Voor de expositie zijn mogelijk ook relevant de prent van een Noord-Hollands speelwagentje uit 1816. Jan Jacobsz. Breet stond erom bekend dat hij met een rijtuig met tweespan paarden de haakse bocht in de Dubbele Buurt 'a la Daumont' (lees: in 1 keer) kon nemen. Van Jan Breet is tevens bekend dat hij een liefhebber was van de harddraverij. Ook bezocht hij vaker de Purmerender Paardenmarkt, zoals op 18 oktober 1837. Dit is gedocumenteerd door Jan's neef, Gerrit Cornelisz Honig in diens journaals/dagboeken, die overlijdt in 1843.

De 'Souvenir' in 1894 aangeboden aan erfgename Grietje Dekker-Smit, met daarop het roerend goed uit de nalatenschap van Jan Jbz. Breet. Midden onder de stal annex koetsierswoning in groen. Door P. Betlem
[GAZ 13.0270]

Jan Breet werd als jongste zoon van Jacob Cz. Breet en Grietje Jans de Jager geboren. Van 1826 (overlijdensjaar van zijn grootmoeder Grietje Klaas Nen) af woonde hij in het Honig Breethuis. Sinds zijn huwelijk op 6 augustus 1837 met zijn volle nicht Maartje Klaas Breet (opgebroeid aan de Lagedijk 48) woonde hij aan de Lagedijk 56. Na het overlijden van zijn vader in 1847 betrok hij tot zijn eigen dood in 1892 opnieuw het Honig Breethuis. Dit overeenkomstig de wens van zijn vader. Op 17 april 1847 wordt Jan Breet benoemd als gemeenteraadslid in Zaandijk, een functie die hij tevens bekleedt van 1851 tot 1861. Daarnaast staat hij met zijn broer Cornelis en volle neef Cornelis Klaasz. Breet aan het roer van het papierbedrijf C & J HONIG BREET. Hiertoe sluiten de drie op 30 oktober een vennootschap. Voorts was Jan Breet regent van het dorpsweeshuis (1839-1842), armenvoogd (1839-1842) en diaken van het doopsgezinde weeshuis gemeente Koog en Zaandijk (1848-1864). In 1879 liquideert Jan Breet het familiebedrijf en op 17 december 1892 overlijdt hij.

Van Jan Breet is een boedellijst bekend, waarin de huisraad van de fabrikeurswoning wordt gespecificeerd en aangeduid als een 'Deftigen en goed geconserveerden boedel'. Deze lijst vermeldt o.m. het nodige vaatwerk en serviesgoed. Zo vermeldt deze boedellijst o.m. 1 lampetkan en kan, 6 ketels, 5 braadpannen, 1 kaakjespan, 1 melkkan, 1 theebus, 1 soezenmand, 2 botervlootjes, 2 zoutvaatjes, 2 suikerstrooiers, 1 mosterdpot, 1 blauwporseleinen theebus met deksel, 2 porseleinen koffiekannen met koper gemonteerd, 1 Engels/ander aardewerk koffiekkan, 118 Kop en 112 schotels(!), waaronder 6 kop-en-schotels (theegoed), poly pors., 1 Engels/ander aardewerk theeservies, 6 pors. kopjes, 7 schoteltje koffiegoed, 6 kop en schotels poly pors. koffiegoed, 6 idem, 6 idem, 1 aardewerken chocoladeketel, 6 karaffen (glas), 1 waterkaraf (glas). De koetsierswoning en stal werden in 1893 gesloopt. Het luchthuisje en de gang hiernaartoe bleven bewaard.

[PvL, 21 okt 2015]

De Lagedijk te Zaandijk met wegsloot. Rechts de koetsierswoning, voor 1893 [ZOV- GAZ 21.04163]

Exerpt van “De Groote Historische Optocht” uit het programmaboekje voorstellende de geschiedenis van Zandijk bij het Eeuwfeest in 1894

*De historische optocht op 20 september 1894 in Zandijk bij watermolen Het Leven
Figuranten anno 1280, waaronder G.J. Honig als Willem van Zaenden [GAZ 22.23967]*

Zesde gedeelte - Bloei van Koophandel en Zeevaart.

Kooplieden en fabrikanten enz. uit dat tijdperk. Anno 1660-1750.

66. **Pieter Gerritsz. van der Ley**, papierfabrikant. Hij begon A' 1674 met Jacob en Adriaan Honigh aan de Zaan voor het eerst de witte papiersoort te fabriceren.
67. **Jacob Cornelisz. Honigh**, papierfabrikant (sedert A'1674 van de witte soorten) en reeder, diaken bij de Doopsgez. Gemeente en schepen van de Enge-Wormer.
69. **Arent Cornelisz. Breet**, oliefabrikant, gecommiteerde van het olieslagers-contract.

Achtste gedeelte - Patriottentijd en Fransche overheersching.

Kooplieden, Magistraatspersonen en Leden van Comite's enz. uit dien tijd.

138. **Gerrit Cornelisz. Honigh Junior**, Papierfabrikant, Vroedschap en Schepen der banne, Burgemeester van Zandijk, later President van de Municipaliteit.
139. **Jan van Vleuten**, Papierfabrikant ter firma Jan, Claes & Aris van der Ley, lid van het Comité van Waakzaamheid, der Municipaliteit en van het Bansbestuur, later Maire.

140. **Jan Aggesz. Kool**, Papierfabriekur, lid van het Comité van Algemeen Welzijn, Directeur van de Afdeeling Zaandijk van de Oeconomische Maatschappij.
143. **Jacob Honig Jansz.**, Papierfabriekur, later Municipale raad en Assessor.
144. **Arent Breet**, Papierfabriekur, ter firma C. & J. Honig Breet, President der Commissie van Algemeen Welzijn.

*“Ook Marmont, ook Marmont
Bezoekt met zijn gevolg
Zaandam, Zaandijk, “de Veenboer” daar,
Men maakte ’t papieren geld daar klaar,
Daar was het, daar was het
Hem om te doen zoowaar”.*

Het gedeelte van de optocht dat gewijd was aan de Koophandel en Zeevaart [GAZ 21.00408]

De Zaanlandsche Jaarboekjes 1842-1853 onder redactie van Jacob Honig Jsz. Jr.

Augustus 2015 kon bij Antiquariaat Sluis ten behoeve van het kantoor van Jacob Breet / Jan Breet een nagenoeg complete set van de Zaanlandsche Jaarboekjes worden verworven. Het betreft de [op het ontbrekende deeltje uit het 8e jaar 1848 na] volledige reeks van 12 van de 13 deeltjes, uitgegeven van 1842 tot 1853 door J. Heynis Tsz te Zandijk en samengesteld door Jacob Honig Jsz. Jr. Vermeldenswaard is ook dat de boekjes gedrukt zijn op velijnpapier met watermerk van J HONIG & ZOON. Dit watermerk verschijnt gemiddeld zo'n 8 x per boekje, waarvan tweemaal op de titelpagina [1846 en 1847]. Mogelijk dus dat er per boekje 8 vellen papier zijn verwerkt.

Naast diverse auteurs is J. Honig Jsz. Jr. in de deeltjes vertegenwoordigd als auteur van geschiedkundige verhandelingen [11], historiserende novellen [3] en gedichten [5]. In de deeltjes 1842 t/m 1848 publiceerde hij 6 *'Proeve[n] van eene Geschiedenis der Zaanlanden'*, m.n. over *'De Zaanlanden gedurende de Spaansche Onlusten'*. Deze lopen vooruit op zijn *'Geschiedenis der Zaanlanden'* in 1849 uitgegeven door J. Heynis Tsz., die in het Jaarboekje van dat jaar een aankondiging publiceert.

Vijf van de gelithografeerde illustraties in de boekjes hebben betrekking op artikelen of gedichten van Honig. Een daarvan [1853] beslaat twee pagina's en heeft betrekking op *'De man onder den beer'* n.a.v. de vernietiging door brand op 31 mrt 1836 van het huis met de gevelsteen die deze gebeurtenis in 1668 uit het leven van de walvisvaarder, kommandeur Cornelis Gerritz, gezegd Jonge Kees, commandeur op het schip de Hoop op d'Swarte Walvisch, verbeeldde. De lithografie is gemaakt naar een tekening door C.W. Bruinvis, de archivaris van Alkmaar, van wie de *'Zaanlandia Illustrata'* meerdere tekeningen herbergt.

Lithografie van *'De man onder de Beer'* door C.W. Bruinvis
[Zaanlandia Illustrata nummer 827; GAZ 11.0571]

Het deeltje uit 1852 opent met een uitgebreide geschiedkundige beschrijving van het dorp Zandijk, vanaf het ontstaan in 1494 als Vijfbroers, de vernietiging door de Spanjaarden in 1573, de wederopbouw [50 huizen in 1613], de predikanten, de bouw van het eerste predikshuis en aanstelling van predikant Ds. Jacobus Borstius [1638], de eerste school [1641] en de eerste kerk [1642]. Het artikel besluit met het inwonertal van 2278 [359 huizen, bewoond door 498 huisgezinnen] op de 31en December 1850. Het deeltje uit 1853 bevat een meer uitgebreide biografie over Ds. Jacobus Borstius.

Behalve voornoemde 12 deeltjes konden wij ook het Zaanlandsch Jaarboekje voor 1854, Nieuwe serie Eerste Jaargang verwerven. Op de titelpagina prijkt de naam van Jacob Honig Jsz. Jr. als samensteller. Ook bevat dit boekje een Voorbericht van zijn hand, gedateerd Junij 1854. Dit boekje bevat geen watermerken.

We hopen bij gelegenheid nog het ontbrekende deeltje uit 1848 in de wacht te slepen.

**Vereniging tot instandhouding en uitbreiding
der Zaanlandse Oudheidkundige
Verzameling Jacob Honig Jansz. Junior**

Gevestigd te Zaandijk

JAARVERSLAG 2015

Inhoud

Pagina

Jaarverslag

3

Jaarrekening

Balans per 31 december 2015	5
Exploitatierekening over 2015	6
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
Toelichting op de balans per 31 december 2015	8
Toelichting op de exploitatierekening over 2015	10
Overige gegevens	13

Jaarverslag

Het bestuur van Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling Jacob Honig Jansz.junior biedt hierbij haar jaarrekening aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 december 2015.

Gang van zaken gedurende het boekjaar

Algemene informatie omtrent de rechtspersoon

De doelstelling van de Vereniging is dit jaar onveranderd gebleven.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2015

ACTIVA	31-12-2015	31-12-2014
(in euro's)		
Vaste activa		
<i>Verbouwing/aanpassingen</i>	29.501	23.901
Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Handelsdebiteuren	-	-
Belastingen	970	992
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>18.415</u>	<u>4.660</u>
	19.385	5.652
<i>Liquide middelen</i>	23.427	33.003
 Totaal activazijde	 <u><u>72.313</u></u>	 <u><u>62.556</u></u>
 PASSIVA		
Eigen vermogen	7.607	6.958
Voorzieningen	63.138	52.225
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.568	3.373
Overige schulden en overlopende passiva	<u>-</u>	<u>-</u>
	1.568	3.373
 Totaal passivazijde	 <u><u>72.313</u></u>	 <u><u>62.556</u></u>

Exploitatierekening 2015

	Rekening	Begroting	2014
(in euro's)			
Baten			
Subsidie Gemeente Zaanstad	17.292	22.150	17.015
Contributies	2.905	2.750	2.022
Donaties/giften	600	250	-
Entreegelden	3.433	3.500	5.339
Evenementen	3.346	PM	1.437
Educatie	4.575	2.500	3.876
Verkopen	790	1.500	1.270
Uitbating	4.592	3.500	2.520
Overige inkomsten	100	1.000	297
Totaal van de baten	37.633	37.150	33.775
Lasten			
Onderhoud pand	9.021	4.950	7.029
Beheer inrichting HBh	1.046	6.800	1.074
Beheer ZOV collectie	4.160	4.900	4.981
Organisatie en administratie	5.383	2.300	5.973
Evenementen en tentoonstellingen	3.937	PM	1.725
Educatie	4.611	2.500	4.476
Uitbating	2.186	2.500	1.346
Promotie en publiciteit	3.978	9.200	5.450
Bestuur en vrijwilligers	2.662	4.000	1.374
Overige kosten	-	-	-
Totaal van de lasten	36.984	37.150	33.428
Resultaat	649	-	347
Voorzieningen	-	-	-
Resultaat	649	-	347

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels. De jaarrekening is opgesteld in euro's. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Voorzieningen

Betreft reserveringen voor toekomstige uitgaven en structurele begrotingstekorten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen.

Overige lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december 2015**Vaste activa**

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
(in euro's)		
Vaste activa		
<u>Verbouwing/aanpassingen</u>	29.501	23.902
Vlottende activa		
Vorderingen		
<u>Handelsdebiteuren</u>		
Handelsdebiteuren	<u>-</u>	<u>-</u>
<u>Belastingen</u>		
Omzetbelasting	<u>970</u>	<u>992</u>
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>		
	<u>18.415</u>	<u>4.660</u>
Liquide middelen		
ING Bank	1.623	1.108
ABN-AMRO Bank bestuurrekening	4.253	4.253
ABN-AMRO Bank spaarrekening	11.724	21.624
Rabo Bank bestuurrekening	5.781	5.934
Rabo Bank spaarrekening	-	-
Kas	<u>46</u>	<u>84</u>
	<u>23.427</u>	<u>33.003</u>

De saldi van de banken luiden conform de laatste dagafschriften.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
(in euro's)		
Eigen vermogen		
Kapitaal	6.958	6.611
Resultaat boekjaar	<u>649</u>	<u>347</u>
	<u>7.607</u>	<u>6.958</u>
 Voorzieningen		
Voorziening verbouwing	10.570	10.570
Voorziening ver. HBh	20.738	20.738
Voorziening restauraties	7.815	7.815
Voorziening aankopen	<u>24.015</u>	<u>13.102</u>
	<u>63.138</u>	<u>52.225</u>
 Kortlopende schulden		
 Crediteuren		
Crediteuren	<u>1.568</u>	<u>3.373</u>
 Overige schulden en overlopende passiva		
Overige	<u>-</u>	<u>-</u>

Toelichting op de exploitatierekening over 2015

(in euro's)

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Subsidie Gemeente Zaanstad		
Ontvangen subsidie 2011	-	795
Ontvangen subsidie 2012	-	795
Ontvangen subsidie 2014	812	15.425
Bijdrage 2015	<u>16.480</u>	<u>-</u>
	<u>17.292</u>	<u>17.015</u>
Contributies		
Ontvangen van leden	<u>2.905</u>	<u>2.022</u>
Donaties/giften		
Ontvangen	<u>600</u>	<u>-</u>
Entreegelden		
Entree museum	<u>3.433</u>	<u>5.339</u>
Evenementen		
Diverse concerten	<u>3.346</u>	<u>1.437</u>
Educatie		
Divers	-	-
Erfgoed a la carte Fluxus	<u>4.575</u>	<u>3.875</u>
	<u>4.575</u>	<u>3.875</u>
Verkopen		
Ontvangen uit museum	519	315
Verkoop boekjes HBH	271	955
Opbrengst veiling	-	-
Diverse verschillen	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>790</u>	<u>1.270</u>
Uitbating		
Consumpties	1.297	398
Huur zaankamer	<u>3.295</u>	<u>2.122</u>
	<u>4.592</u>	<u>2.520</u>
Overige Inkomsten		
Ontvangen rente	<u>100</u>	<u>297</u>

(in euro's)	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<u>Onderhoud pand</u>		
Onderhoudskosten/kleine aanschaffingen	1.399	2.349
Afschrijving	3.300	-
Bewaking	1.486	1.853
Schoonmaakkosten	2.836	2.827
Overige huisvestingskosten	-	-
	<u>9.021</u>	<u>7.029</u>
<u>Beheer inrichting HBh</u>		
Onderhoud inventaris/ kleine investeringen	<u>1.046</u>	<u>1.074</u>
<u>Beheer ZOV collectie</u>		
Onderhoud, restauratie en aanschaf	<u>4.160</u>	<u>4.981</u>
<u>Organisatie en administratie</u>		
Kantoorbenodigdheden	1.689	2.316
Kosten automatisering/verzekering	653	995
Telefoonkosten/ internet	1.205	980
Porti	1.350	1.256
Drukwerk	-	-
Bankkosten	<u>486</u>	<u>426</u>
	<u>5.383</u>	<u>5.973</u>
<u>Evenementen en tentoonstellingen</u>		
Kosten modeshows	-	-
Concerten	3.458	1.619
Piano forte festival	-	-
Tentoonstellingen	-	-
Overige kosten oa piano stemmen etc.	<u>479</u>	<u>106</u>
	<u>3.937</u>	<u>1.725</u>
<u>Educatie</u>		
Kosten, drukwerk en huur locatie	<u>4.611</u>	<u>4.476</u>
<u>Uitbating</u>		
Voedsel, drank- en genotsmiddelen	<u>2.186</u>	<u>1.346</u>

(in euro's)	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<u>Promotie en publiciteit</u>		
Drukwerk	-	-
PR materiaal	3.099	4.311
Representatiekosten	512	430
Contributies	<u>367</u>	<u>709</u>
	<u>3.978</u>	<u>5.450</u>
 <u>Bestuur en vrijwilligers</u>		
Kosten bestuursleden, representatie en ondersteuning	-	-
Vrijwilligers vergoedingen en kosten	<u>2.662</u>	<u>1.374</u>
	<u>2.662</u>	<u>1.374</u>

Zaandijk, 26 april 2016

Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandse
Oudheidkundige Verzameling Jacob Honig Jansz.junior

Voorzitter

De heer H.J. Egberts

Overige gegevens

Voorstel resultaatbestemming

Het bestuur stelt voor het resultaat over 2015 ad € 1.649 aan het kapitaal toe te voegen.

Dit voorstel is in de jaarcijfers verwerkt.